

toelichting bij
de video

Islam

Korte inleiding over de islam

Deze handleiding bevat informatie over belangrijke aspecten van de geloofsleer en praktijk van de islam. Het is opgezet als een basisuitleg, een introductie tot de islam op hoofdlijnen, en gaat dan ook niet diep in op de diverse onderdelen. Niet alle gedrag van moslims is religieus bepaald – ook culturele tradities spelen een rol. Daarom worden tevens sommige culturele tradities behandeld. Hierbij staan de Turkse en Marokkaanse tradities centraal omdat deze bevolkingsgroepen de twee grootste moslimgemeenschappen in Nederland vormen. Daarom hebben wij bij sommige Arabische termen die niet herkenbaar zijn voor moslims van Turkse origine ook een Turkse vertaling weergegeven. Het is goed om te realiseren dat er naast moslims met Marokkaanse en Turkse wortels nog veel meer culturele diversiteit onder moslims in Nederland is, zoals moslims van Pakistaanse, Surinaamse, Indonesische, Bosnische, Afghaanse en Somalische origine, om er enkele te noemen. Tevens zijn er bekeerlingen, van allerlei culturele origines, die niet zijn opgevoed met de islam als geloof, maar daar zelf later voor hebben gekozen. Ieder van hen brengt eigen tradities en beleving mee. Het voert te ver om deze allemaal in deze handleiding uit te werken, maar het is goed om hiervan bewust te zijn.

Niet alles wat in deze handleiding voorkomt, is te zien in de bijbehorende film. Samen bieden de film en de handleiding naar wij hopen een goede introductie op de islam. Veel foto's in de handleiding weerspiegelen een specifieke culturele traditie.

Het is onder moslims de gewoonte om bij het noemen van een profeet 'vrede zij met hem' toe te voegen. In verband met de leesbaarheid is dit in deze handleiding niet gedaan.

Betekenis van het woord islam

Het Arabische woord **islam** betekent vrede, overgave en gehoorzaamheid en wordt dan ook wel gedefinieerd als 'vredevolle overgave aan de wil van God'. De islamitische godsdienst houdt in: het volledig aanvaarden van de leerstellingen en leiding van Allah, zoals zij aan profeet Mohammed zijn geopenbaard. Een moslim is iemand die in Allah gelooft en zijn uiterste best doet om zijn leven in te richten volgens de geopenbaarde leiding van Allah en de overlevering van profeet Mohammed.

Betekenis van het woord Allah

De meest gangbare theorie is dat het woord **Allah** is afgeleid uit een samentrekking van 'al' en 'ilah' (het Arabische woord voor god, als in de zin van een godheid) tot 'al-ilah', wat 'de god' of 'degene die aanbeden wordt' betekent. In die zin kan in het Nederlands voor Allah ook 'God' worden gebruikt – een moslim zal echter in het algemeen toch de voorkeur geven aan de Arabische term Allah. In deze handleiding hanteren wij dat ook. Een moslim zal vaak Allah laten volgen door 'ta'ala', wat 'de Verhevene' betekent. Het woord Allah wordt soms ook gevolgd door 'akbar', wat 'groter' betekent. Het geheel wordt dan uitgesproken als 'Allahoe akbar', hetgeen vertaald wordt als 'Allah is de grootste'.

Betekenis van het woord Bismillah

Bismillah is het opzeggen van de volgende woorden: 'Bismillahir-rahmanir-rahiem'. Dit betekent: 'in naam van Allah, de Barmhartige, de Genadevolle'. Moslims zeggen Bismillah voordat zij een (goede) daad willen verrichten (bijvoorbeeld voor het eten of drinken van iets, bij het uit huis gaan, etc.) en als begin van een recitatie uit de Koran.

De 6 geloofsartikelen

De basis voor de geloofsleer bestaat uit zes geloofsartikelen; deze zes principes zijn de wortels van het geloof en de fundamenten van de islam:

1. Geloof in Allah;
2. Geloof in zijn Engelen;
3. Geloof in zijn Boeken;
4. Geloof in zijn Boodschappers;
5. Geloof in het leven na de dood;
6. Geloof in beschikking.

Het eerste geloofsartikel: geloof in Allah

Allah is de naam van de Ene en Enige God. Wanneer iemand gelooft in Allah, gelooft diegene dat hij de enige God is. Dit heet **tawhied** in het Arabisch. Tawhied betekent letterlijk 'één maken'. Het woord wordt binnen de islam gebruikt om de eenheid van Allah aan te duiden. Want Allah is één: volledig uniek en ondeelbaar. Een moslim gelooft in Allah zoals Hij zichzelf heeft beschreven, in al zijn namen en eigenschappen. Allah heeft oneindig veel namen die zijn eigenschappen beschrijven, maar aan de mensen zijn er 99 bekend, de zogenoemde '99 schone namen van Allah'. Voorbeelden van zijn namen zijn: de Barmhartige (*ar-rahman*), de Genadevolle (*ar-rahiem*), de Alwetende (*al-alim*), de Almachtige (*al-aziez*).

Het tweede geloofsartikel: geloof in zijn Engelen

Engelen zijn uit licht geschapen schepselen van Allah. De engelen hebben geen vrije wil zoals de mens en de 'djinn' (schepselen gemaakt van vuur, wel vertaald als 'geesten', maar ze hebben niets te maken met de geesten van overledenen, het

zijn andere schepselen). Verder hebben engelen geen behoeften zoals mensen aan eten en drinken. Ook hebben zij geen geslacht. Engelen zijn zeer begaafde schepselen die Allah op allerlei gebieden dienen. Sommige engelen kennen we bij naam, zoals de vier aartsengelen: Djibriel/Djebraïel (Gabriël), Miekaiël (Michaël), Israfiel (Rafaël) en Azraïel (Izrail). Djibriel is de engel die de openbaringen van Allah aan de boodschappers van Allah, oftewel de profeten, bracht. Naast de vier aartsengelen zijn er ook engelen die bijvoorbeeld de goede en slechte daden van mensen opschrijven ('*kiraman katibien*'). Moslims geloven dat ieder mens er twee bij zich heeft. Verder zijn er engelen die taken in het graf hebben (Munkar en Nakier). Zij stellen vragen met betrekking tot het geloof en aanbidding aan de overledene die in het graf ligt.

Het derde geloofsartikel: geloof in zijn Boeken

De heilige boeken, die Allah aan zijn boodschappers heeft gezonden, geven aan waaruit de juiste weg bestaat en waarmee mensen op de aarde en in het hiernamaals het geluk kunnen bereiken. De boeken laten zien wat de plichten zijn van dienaren van Allah. Zij behelzen de boodschap dat eenieder die deze weg volgt, het geluk zal bereiken. De vier heilige boeken zijn: De **Taurat** (Tora), die werd geopenbaard aan profeet Moesa (Mozes), de **Zaboer** (Psalmen) aan profeet Dawoed (David), de **Indjiel** (Evangelie) aan de profeet Isa (Jezus) en als laatste de **Koran**, die aan de profeet Mohammed werd geopenbaard. Er zijn ook losse pagina's geopenbaard aan profeten. Deze worden soehoef (pagina's) genoemd. Er zijn 10 pagina's aan de profeet Adam (Adam), 50 pagina's aan de profeet Sheeth/Sjit (Seth), 30 pagina's aan de profeet Idries (Henoch) en 10 pagina's aan de profeet Ibrahiem (Abraham) geopenbaard. Wat betreft de voor de Koran geopenbaarde boeken geloven moslims in de oorspronkelijk geopenbaarde teksten, welke echter niet meer in de oorspronkelijke vorm beschikbaar zijn.

Het vierde geloofsartikel: geloof in zijn Boodschappers

Allah heeft zijn geboden en verboden bekend gemaakt via zijn boodschappers om het juiste pad te tonen. De boodschappers zijn de gezanten van Allah. Vanaf de eerste verschijning van de mens op de aarde tot aan de profeet Mohammed zijn er vele boodschappers geweest. De genoemde aantallen lopen uiteen, maar in het algemeen wordt uitgegaan van meer dan 100.000 profeten door de geschiedenis heen. Allah heeft een bepaald aantal van hen in de Koran bij naam bekend gemaakt. Alleen Allah kent het werkelijke aantal profeten. De eerste boodschapper is de profeet Adam en de laatste, ook wel 'het zegel der profeten' genoemd, is de profeet Mohammed. Profeten geven niet alleen de openbaringen van Allah door aan de mensen, maar geven in hun doen en laten ook het beste voorbeeld: ze leven het voor.

Het vijfde geloofsartikel: geloof in het leven na de dood

De dood is het einde van het wereldse leven van de mens en tegelijkertijd het begin van een eeuwig leven. Het hiernamaals (**akhira**) is een tijd die nooit eindigt en die begint met het einde van deze wereld. Eenieder ziet de goede en slechte daden die hij of zij op aarde heeft verricht en deze daden zullen worden afgewogen tijdens het laatste oordeel. Onze daden zullen uiteindelijk niet onze eindbestemming bepalen. "De genade van Allah is doorslaggevend", heeft de profeet Mohammed gezegd. Volgens de overleveringen van de profeet zal de genade van Allah zijn toorn overtreffen. Dat betekent dat Allah mensen eerder vergeeft dan bestraft. En dat Allah mensen begenadigt terwijl iemand dat (in onze ogen) niet verdient. Dat is echter anders met de toorn van Allah. Dat komt door de eigen daden van mensen. Mensen die Allah begenadigt, komen in het paradijs; degenen op wie de toorn van Allah rust, komen in de hel. Ondanks de grote genade van Allah zullen er dus mensen zijn die in de hel terechtkomen vanwege

hun eigen daden. Als de schuldige gelovigen (Moemins) hun straf hebben uitgezeten, komen zij vervolgens in het paradijs. Dus een gelovige dient op deze aarde te leven tussen hoop en vrees met betrekking tot het leven na de dood. Het leven in het hiernamaals wordt deels bepaald door het leven op de aarde, daarnaast door de genade van Allah. Het geloof in het hiernamaals maakt de mens ervan bewust dat hij verantwoording zal afleggen aan Allah over alles wat hij doet, hoe heimelijk ook. Dit gevoel zorgt ervoor dat de mens nadenkt over zijn handelingen.

Het zesde geloofsartikel: geloof in beschikking

De Almachtige, Allah, is Eeuwig en staat buiten de tijd. Hij is Alwetend en weet dus al van tevoren wat zijn dienaren zullen doen. Alles heeft plaats wanneer de tijd daarvoor is gekomen en op de wijze zoals Allah dat op voorhand weet. Hierbij is er geen sprake van dwang. Mensen bezitten een vrije wil, zij staan niet onder goddelijke dwang. Weten is niet hetzelfde als doen. Wéten dat iets zal plaatsvinden, dit opschrijven en dit creëren wanneer de tijd daarvoor arriveert, is niet hetzelfde als het wíllen dat iets plaats heeft en in overeenstemming daarmee handelen. Mensen handelen volgens hun eigen wil waarvoor ze verantwoordelijkheid dragen. Bepaalde zaken en gebeurtenissen zijn wel door Allah bestemd om te gebeuren. De mens weet niet welke, maar een gelovige aanvaardt dit feit als uiting van de almacht van Allah. Maar het gedrag van mensen is altijd hun eigen verantwoordelijkheid.

De vijf zuilen van de islam

De zogenoemde vijf zuilen van de islam zijn vaak beter bekend dan de hiervoor behandelde zes geloofsartikelen. Waar de geloofsartikelen over de inhoud van het geloof gaan, hebben de vijf zuilen betrekking op de praktijk van de godsdienst. Voor alle zuilen geldt dat zij een minimum verplichting aangeven. Bijvoorbeeld: vijf keer per dag het gebed verrichten is verplicht, maar vaker mag natuurlijk ook!

1. De geloofsbelijdenis (*sjahadah*)
2. Het gebed (*salat/namaz*)
3. Het vasten (*sawm/oroetsj*)
4. De armenbelasting (*zakat*)
5. De bedevaart (*hadj*)

De eerste zuil: de geloofsbelijdenis (*sjahadah*)

Het belijden van de islam als godsdienst begint met het uitspreken van de geloofsgetuigenis. Deze getuigenis wordt ook wel de *sjahadah* genoemd en luidt als volgt: *'asjhadoe alla ilaha illallah wa asjhadoe anna moehammadan 'abdoehoe wa rasoeloehoe'*. Dit betekent: 'Ik getuig dat er geen godheid is dan Allah en ik getuig dat Mohammed zijn dienaar en zijn boodschapper is'. Deze getuigenis is alleen geldig als je ook echt gelooft in wat je hiermee zegt. Je dient er dus van overtuigd te zijn dat er maar één God is en dat Hij geen deelgenoten heeft. Ook dien je ervan overtuigd te zijn dat Mohammed zijn dienaar en boodschapper is. Ook de andere geloofsartikelen worden hiermee als geheel aanvaard. Bij de geboorte van een kind in een moslimgezin wordt de oproep tot het gebed (zie hieronder bij Rituelen bij levensgebeurtenissen) in de oren gefluisterd, waarvan de geloofsbelijdenis deel uitmaakt. Iemand die zich later bekeert tot de islam, spreekt de geloofsbelijdenis uit in het bijzijn van getuigen. Tijdens iedere oproep tot het gebed en in ieder gebed wordt de geloofsbelijdenis uitgesproken.

De tweede zuil: het gebed (salat)

Een moslim hoort vijf keer per dag te bidden, namelijk het ochtendgebed, het voormiddag-gebed, het namiddaggebed, het avondgebed en het nachtgebed. Elk gebed heeft een eigen periode waarin het verricht wordt, die samenhangt met de stand van de zon (en daarmee dus steeds verschuift in Nederland). Het begin van de gebedsperiode van ieder gebed wordt in de moskee gemarkeerd door de oproep tot het gebed. Deze oproep is de **adzan**. In een moslimland is vijf keer per dag de oproep tot het gebed buiten te horen. In Nederland is deze echter in het algemeen niet buiten te horen; echter, bij sommige moskeeën is de oproep voor het vrijdagmiddaggebed buiten te horen. De oproep tot het gebed wordt overal in de wereld in het Arabisch uitgesproken. Degene die de oproep tot het gebed verricht, wordt de *moadzin* genoemd.

Naast de tijden is er nog een aantal andere voorwaarden aan dit gebed verbonden. Het gebed wordt op een schone plek verricht, dat kan bijvoorbeeld door een gebedskleedje te gebruiken. Om de gebedsruimte in een moskee altijd schoon te houden, worden de schoenen uitgetrokken voor het betreden ervan. Zo weet je zeker dat de grond waarop je bidt schoon is. Het gebruik van een gebedskleed is echter niet verplicht. Degene die het gebed gaat verrichten moet ook schoon zijn, daarom wordt voor het verrichten van het gebed de **woedoe/abdest**, oftewel de kleine rituele wassing gedaan. Dat is bijvoorbeeld na het slapen en na toiletbezoek. Om deze rituele wassing voor het gebed mogelijk te maken, zijn er in

en rond moskeeën wasruimten (zie foto 1) aanwezig. De wassing hoeft niet in de moskee verricht te worden, het kan ook thuis. De wassing wordt als volgt verricht: Eerst spreekt men de intentie uit om *woedoe* te nemen (iemand besluit met zijn hart en verstand om iets te doen). Daarna wordt de volgende smeekbede uitgesproken:

A'oedzoe billahi minasjsjeytanir radjiem (Ik zoek mijn toevlucht tot Allah tegen het kwaad van de vervloekte duivel)

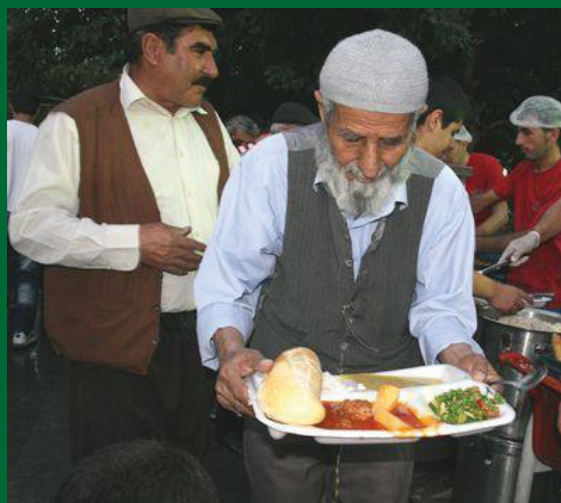
Bismillahir-rahmanir-rahiem (in naam van Allah, de Barmhartige, de Genadevolle)

Dan worden de handen drie keer grondig gewassen. Daarna spoelt men drie maal de mond met water. Indien mogelijk gebruikt men een tandenborstel en anders reinigt men de tanden door er met de vingers over te wrijven. Vervolgens neemt men driemaal water met de rechterhand en reinigt daarmee de neus door water in te snuiven. Met de linkerhand snuit men de neus. Hierna wordt het hele gezicht driemaal gewassen. Vervolgens wast men eerst met de linkerhand de rechterarm en daarna met de rechterhand de linkerarm tot en met de ellebogen, beide driemaal. Aansluitend wordt de palm van de rechterhand bevochtigd en een deel van het hoofd wordt hiermee bestreken. Vervolgens bevochtigt men met de pinken of de wijsvingers de binnenkant van de oren, met de duimen de buitenkant van de oren en met de buitenkant van de overige drie vingers de nek. Men wast vervolgens eerst de rechter- en daarna de linkervoet tot en met de enkels, dit weer beide driemaal. Hiermee is de wassing voltooid. In enkele specifieke situaties moet de grote wassing (**ghusl**) worden verricht, waarbij het gehele lichaam wordt gereinigd.

Elk gebed bestaat uit een aantal eenheden; dit heet een **rakah**. Er zijn gebeden van twee, drie of vier *rakat* (*rakah* is enkelvoud en *rakat* is meervoud). Het gebed bestaat uit het reciteren van teksten uit de Koran en smeekbeden, wat gecombineerd wordt met bewegingen van het lichaam. Een *rakah* bestaat uit een

2

3

4

vaste combinatie van staan, buigen en tweemaal prosternatie (geheel geknield, met het voorhoofd op de grond). Wanneer iemand lichamelijk niet in staat is deze bewegingen te volbrengen, geldt het beginsel 'nood breekt wet' en doet men datgene wat men nog wel kan, bijvoorbeeld zittend op een stoel. Het gebed wordt in de richting van Mekka verricht, wat in Nederland grofweg in zuidoostelijke richting is. Hetgeen hierboven is beschreven is het zogenoemde 'rituele gebed', dat aan deze voorwaarden is verbonden. Er zijn daarnaast ook andere vormen van gebed in de islam; deze zijn niet of minder gebonden aan voorwaarden van bijvoorbeeld richting, tijd en tekst.

De derde zuil: het vasten (Sawm)

Ramadan (zie foto 2) is de negende maand van de islamitische kalender. Tijdens deze maand (die op basis van de maankalender altijd 29 of 30 dagen duurt) worden moslims die daar lichamelijk toe in staat zijn geacht te vasten. Het vasten heeft de volgende invulling in de islam: het afzien van eten, drinken, geslachtsgemeenschap en alles wat geacht wordt de vasten te kunnen verbreken. De vasten begint voor het aanbreken van de dageraad en eindigt met de zonsondergang. De maaltijd waarmee het vasten wordt verbroken heet de **iftar** (zie foto 3 en 4). Men nodigt vaak andere mensen uit voor de iftar zodat men samen deze maaltijd kan beleven. Na afloop van de iftar maaltijd gaan veel mensen naar de moskee om daar gezamenlijk het **tarawih** gebed te verrichten – dit is een extra, vrijwillig gebed in de avond/nacht tijdens de Ramadan. Omdat de islamitische kalender een maankalender is, verschuift dit ieder jaar met 10 of 11 dagen. Het is in Nederland afhankelijk van in welk seizoen de Ramadan valt hoe laat dit gebed plaatsheeft. Om de volgende dag weer te vasten is het aanbevolen om voor de ochtendschemering nog iets te eten en te drinken. Deze maaltijd wordt de **suhoor/sahoer** genoemd. Er zijn andere (gedenk)dagen in de islamitische kalender waarop het aanbevolen

is om te vasten. Dat is dan echter niet verplicht. Mensen die tijdelijk (lichamelijk) niet in staat zijn om te vasten (bijvoorbeeld vanwege ziekte, ongesteldheid of zwangerschap), halen deze dagen later in. Als men daar structureel niet toe in staat is (bijvoorbeeld bij chronische ziekte), verzorgt men als alternatief op iedere vastendag een maaltijd voor een arme.

De vierde zuil: de armenbelasting (zakat)

De vierde zuil van de islam is de armenbelasting, de **zakat**. Mensen die over een vermogen beschikken boven een bepaalde drempelwaarde, staan jaarlijks tenminste 2,5% van dit vermogen af aan armen (komt het vermogen 'uit de grond', zoals olie, dan geldt een 'tarief' van 10%). Tegenwoordig gebeurt dit vaak via liefdadigheidsinstellingen. Het materieel bezit, dat uiteindelijk van Allah komt, wordt hiermee gezuiverd. Het wordt aangemoedigd meer te geven aan armen en andere goede doelen. Deze vrijwillige schenkingen worden *sadaqa* genoemd. Het is tevens een breder begrip voor liefdadigheid. Zo is iemand helpen of zelfs een glimlach schenken ook *sadaqa*.

De vijfde zuil: de bedevaart (hadj)

De **hadj** is een aanbiddingsritueel dat moslims die over voldoende rijkdom beschikken en gezond genoeg zijn, minstens eenmaal in hun leven dienen te verrichten door gedurende bepaalde dagen in het jaar de **Kabah** te bezoeken en er bepaalde rituelen te voltooien. Deze rituelen kunnen het hele jaar door aldaar worden verricht, maar worden dan 'oemrah' of de kleine bedevaart genoemd. Alleen in de maand van de hadj kan de formele bedevaart worden verricht. Dan verzamelen zich miljoenen moslims van over de hele wereld voor dit doel in en rond Mekka. De Kabah is een kubusvormig gebouw met een afmeting van 10 bij 11

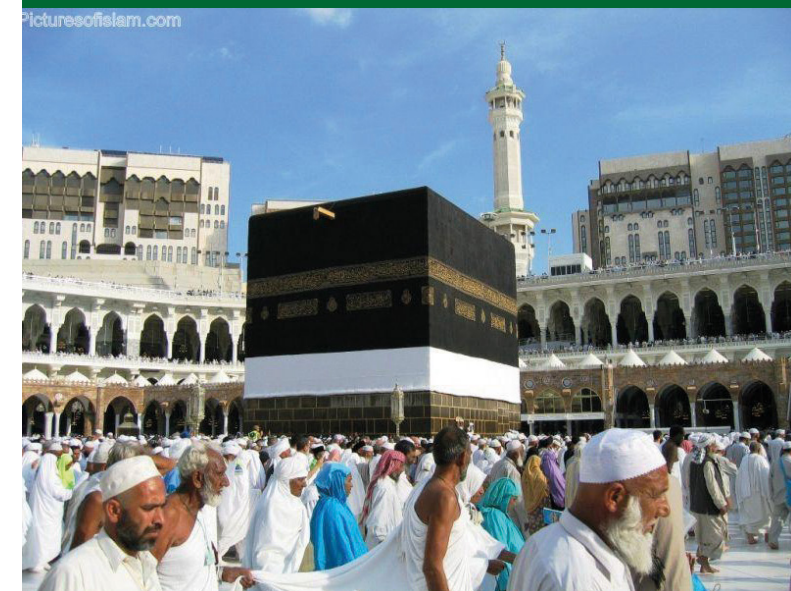

5

meter. Het is gevestigd in Mekka, in het midden van de Heilige Moskee ('Masjid al-Haram'). De Kabah staat ook wel bekend als 'beitoellah': het huis van Allah. Tijdens de hadj houden mensen zich bezig met bidden zoals middels smeekbedes (*doe'a*) en het gedenken van Allah (*dzikr*). De bedevaart heeft twee pijlers: het verblijf op de vlakte van Arafat, een landschap ongeveer 20 kilometer ten zuidoosten van Mekka (zie foto 5) en de **tawaf**: het zevenmaal om de Kabah lopen, waarbij men begint en eindigt bij de zwarte steen (zie foto 6 en 7).

Tijdens de bedevaart komt men in een gewijde toestand die ihram heet. Dit gebeurt door op een vastgestelde plaats, die mieqat wordt genoemd, zich op de bedevaart voor te bereiden. Er wordt eerst een bad genomen en men kleedt zich in de voorgeschreven kleding. Mannen kleden zich in twee stukken ongenaaide witte stof die het hoofd onbedekt laten. Vrouwen doen schone, bij voorkeur witte, kleding aan waarbij het gezicht en de handen onbedekt blijven. Vervolgens verricht men een vrijwillig gebed. Na het formuleren van de intentie voor het verrichten van de bedevaart spreekt men een smeekbede uit, die talbiyah heet. Men blijft deze talbiyah herhalen gedurende de periode waarin men in de ihram-staat verkeert.

Op de dag voor het Offerfeest ('Eid oel-Adhâ/Koerban bayrami') stoppen de pelgrims op de vlakte van Arafat en verrichten zij smeekbeden. Op de terugweg naar Mekka brengen zij offers en gooien de pelgrims

6

7

stenen naar daarvoor opgerichte zuilen op de plek ‘mina’, waar de duivel profeet Ibrahiem probeerde te misleiden toen hij zijn zoon zou gaan offeren voor Allah. De meeste rituelen tijdens de bedevaart, alsmede het Offerfeest, verwijzen naar het verhaal van Ibrahiem, zijn vrouw Hagar en hun zoon Ismail. In Mekka bezoeken de pelgrims de **Hadjaroel-Aswad**, de zwarte steen op de hoek van de Kabah. Vervolgens gaan de meeste pelgrims ook naar Medina. Dit maakt echter geen deel uit van de bedevaart. In Medina bezoeken zij het graf van Profeet Mohammed in ‘De Moskee van de Profeet’, oftewel de ‘Masjdjid an-Nabawi’ (zie foto 8). Daar verrichten moslims het gebed en spreken zij smeebeden uit.

De vredesgroet (salam)

Salam is een Arabisch woord dat letterlijk ‘vrede’ betekent. In de islam is de begroeting met dit woord ook een smeebede van twee moslims die elkaar tegenkomen. Degene die begroet, zegt: ‘Assalamoe aleykoem’ (‘vrede zij met u’). Degene die begroet wordt, beantwoordt met: ‘Wa aleykoemsalam’ (‘en met u de vrede’). Een uitgebreidere versie is: ‘Assalamoe aleykoem wa rahmatoellahi wa barakatoehoe’, wat betekent: ‘vrede zij met u en de genade van Allah en zijn zegeningen’. Het deel ‘assalamoe aleykoem wa rahmatoellah’ vormt overigens ook de afsluiting van het rituele gebed. Men zegt dit dan tegen de engelen die als het ware op de schouders zitten, door eerst naar rechts te kijken en te groeten en vervolgens naar links.

9

De moskee (masdjid/djamie)

De moskee (zie foto 9) is een islamitisch gebedshuis waar dagelijks vijf keer per dag gebeden wordt. Het ochtendgebed is tussen de eerste ochtendschemering en zonsopgang. Daarom gaat de moskee vroeg open en als de dagen lang zijn soms pas heel laat dicht. Er zijn geen vaste voorschriften voor hoe een moskee er uit moet zien. Het klassieke beeld van een moskee is met één of meer minaretten (torens bij de moskee) en koepels. Maar dat is niet overal het geval. Het hangt van de architectuur in het gebied en de geschiedenis af hoe een moskee eruit ziet. Als het tijd is voor een gebed wordt de oproep tot het gebed (**adzan**) verricht. Bij sommige moskeeën gebeurde dat vroeger wel vanaf de minaretten. Tegenwoordig zijn er meestal luidsprekers aan bevestigd. Moslims weten dan dat het tijd is voor het gebed. In Nederland is dit meestal niet buiten te horen, maar het wordt wel vijf keer per dag, zeven dagen per week binnen gedaan. Moskeeën worden altijd in de richting van Mekka gebouwd omdat moslims het gebed in de richting van Kabah (in Mekka) verrichten. Er zijn in Nederland ook veel moskeeën die niet nieuw zijn gebouwd, maar in bestaande panden zijn gevestigd. Dan wordt de gebedsruimte zo ingericht dat de richting van Mekka duidelijk te zien is. Daardoor lijkt bijvoorbeeld het tapijt soms scheef te liggen in die ruimte. Tevens is reinheid in de moskee belangrijk. Dit is de reden waarom de gebedsruimte zonder schoenen betreden moet worden. De moskee is een open ruimte waar de moslims zowel gezamenlijk als individueel hun gebed kunnen verrichten. Indien het gebed gezamenlijk wordt verricht staat de **imam** vooraan, als voorganger van het gebed. De mensen staan dan achter de imam, in rijen naast elkaar.

10

De **mihrab** en de **minbar** zijn twee vaste elementen in een moskee. De mihrab (zie foto 10) is de gebedsnis in de moskee die de richting van het gebed en dus van de Kabah aangeeft. Als het gebed gezamenlijk wordt verricht staat de imam vooraan, als het ware in de mihrab. De gebedsrichting voor het gebed wordt **qiblah** genoemd. Mensen die voor het eerst naar een bepaalde moskee komen en willen weten wat de juiste richting is, kunnen hiermee duidelijk de richting van Mekka zien. De minbar (zie foto 11) is een verhoging van enkele treden (soms een opstapje, soms echt een trap) waarop de imam tijdens het vrijdagmiddaggebed en tijdens de feestgebeden (extra gebedsdiensten ter gelegenheid van het Ramadanfeest en het Offerfeest) een preek (**khoetbah**) houdt. Op alle andere momenten dan deze dagen wordt een (soms ook iets verhoogde) zetel ('koersie') gebruikt voor het geven van bijvoorbeeld lezingen.

Hoe moskeeën versierd zijn, hangt ook af van de traditie van het land en/of de streek en het ontwerp. Er zijn geen vaste regels voor, behalve dat afbeeldingen of beelden van mensen of dieren niet gebruikt zullen worden. Dit om de aanbidding zo zuiver mogelijk te houden. Wat wel wordt gebruikt, zijn geometrische motieven, bloemenmotieven en kalligrafie van het Arabisch. Hoewel slechts een kleine minderheid van alle moslims ter wereld het Arabisch als voertaal heeft, heeft het voor alle

11

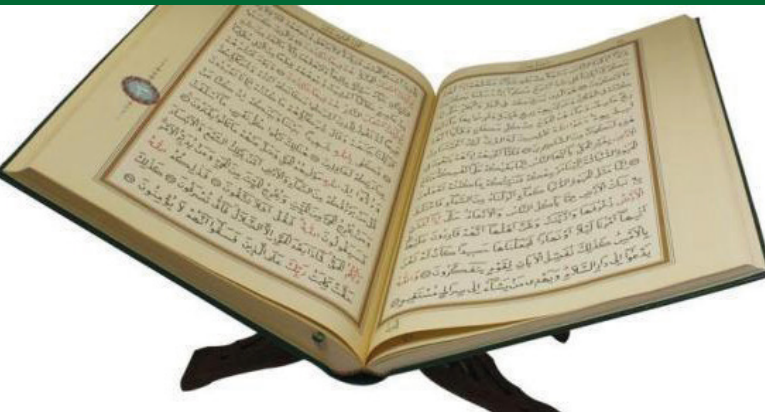
moslims een bijzondere plaats omdat het de taal is waarin de Koran is geopenbaard. Kalligrafie van het Arabisch is daarom een belangrijke kunst in de islamitische wereld. In de moskee ziet men dan bijvoorbeeld kalligrafie van verzen uit de Koran, van smeebeden (bijvoorbeeld het Bismillah), van (de 99) namen van Allah en ook van de naam van de profeet Mohammed en andere belangrijke personen uit de (vroeg) historie van de islam. Er worden diverse kleuren gebruikt in moskeeën – deze hebben in beginsel geen betekenis, maar hangen af van het ontwerp.

De moskee is er zowel voor mannen als voor vrouwen. Tijdens het gebed zijn zij alleen gescheiden, om de concentratie te bevorderen. Hoe dat precies is ingericht, hangt af van de voorkeuren van een gemeenschap en van de mogelijkheden van een gebouw (zeker als het gebouw niet als moskee nieuw is gebouwd). Soms bidden mannen en vrouwen in een ruimte – mannen vooraan, vrouwen achteraan – maar soms ook is er bijvoorbeeld een balkon in dezelfde ruimte, waar vrouwen dus bovenin bidden of gaat het echt om aparte ruimtes, die dan met een geluidsinstallatie wel verbonden zijn.

Koranlessen

Door een imam of andere kenners van de Koran wordt aan leerlingen, meestal in de basisschoolleeftijd, les gegeven in het reciteren en uit het hoofd leren van de Koran (zie foto 12). Daardoor kunnen de leerlingen in ieder geval het Arabisch alfabet lezen en uitspreken (aangezien de overgrote meerderheid van moslims ter wereld het Arabisch niet als voertaal heeft). Niet iedereen leert ook begrijpend lezen van het Arabisch – daarom zijn er ook vertalingen van de betekenis van de Koran. Daarnaast worden er lessen verzorgd over de (praktijk van de) islam. Deze lessen worden meestal georganiseerd in of nabij moskeeën, verenigingen en stichtingen.

De Koran

13

Moslims geloven dat de Koran (zie foto 13) het laatste heilige boek van Allah is, dat aan de profeet Mohammed is geopenbaard. De Koran is een gids voor het wereldse leven en het hiernamaals. Het bestaat uit 114 hoofdstukken (**soerahs**) die grofweg van lang naar kort zijn gerangschikt, met uitzondering van het eerste hoofdstuk ('*al Fatiha*'). Het boek wordt met veel respect behandeld, onder andere door het niet op de grond te leggen, het hoger dan andere boeken te bewaren en het niet lager dan de navel te houden. Er zit vaak een hoes om het boek heen. Voordat moslims gaan lezen uit de Koran, verrichten ze de rituele wassing.

Het gebedskleed (*sadjada*)

Bij het bidden buiten de moskee wordt meestal een gebedskleed gebruikt. De meeste moslims hebben er dan ook thuis één of meer (zie foto 14 en 15), waarop zij vijf keer per dag het gebed verrichten. Gebedskleedjes zijn er in allerlei kleuren en patronen. Meestal staat de Kabah of een moskee erop afgebeeld.

14

15

Hiz. Ali'nin [radiyallahu anh] Şehadeti (661)

Dünyaya ve onun aldatıcı şeylerine yönelmek cahilliktir.

Hiz. Ali [kerremallâhu vecchêhû]

Hicri: 16 R. Evvel 1434 Rumi: 15 K. Sani 1428 Kasım: 82
1. Ay / 28. Gün Yılın 28. Günü Kalan: 337 Gün

SEMERKAND 2013

28
Ocak
Pazartesi

İl	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı	Kible
İzmir	05 47	07 13	12 31	15 12	17 37	18 56	10 07
Aydın	05 44	07 09	12 29	15 10	17 36	18 54	10 08
Manisa	05 46	07 12	12 30	15 10	17 36	18 55	10 09
Muğla	05 41	07 06	12 27	15 10	17 35	18 53	10 07

[kerremallâhu vecchêhû]

Allah Resûlünün amcasının oğlu ve ev halkındandı. Hiz. Ali [kerremallâhu vecchêhû] iman eden çocuklar arasında birinci idi. O, harika çocuklar arasında ender görülen bir cevherdi. O, dört büyük halifenin sonuncusudur.

Hiz. Ali [kerremallâhu vecchêhû] ilim dünyasına açılan bir kapı idi. O, adaletle, faziletle hüküm vermenin, problemleri çözmenin kaynağıydı. Sözleri zor meseleleri hallederdi. O, adaletli davranan takva sahiplerinin önderiydi. O, soru sormasını bilen dile, konuşulana anlayan kalbe, anlatılanı iyi duyan kulağa, verilen sözü yerine getirme özelliğine sahipti. O, ilâhî emirlerin yerine gelmesi uğruna gayretlerinde tavizsizdi. Yüce Allahın zatı uğruna şehid edilmişti. O, hakikat kaynaklarından haber verir, tevhidi söy-

ler, oradan teklife doğru çakan şimşeklere dikkat çekerdi.

Üstelik Hiz. Ali [kerremallâhu vecchêhû], cennetle müjdelenen on sahabeden biridir. O, Allah Resûlü ile kardeşlik bağı kurmuş olup dünya kadınlarının hanımefendisi Hiz. Fâtımayla [radiyallahu anhâ] evlenerek ona damat oldu. Onların neslinden nice salih kullar dünyayı şereflendirdi. O ilâhî bilgilerin, meşhur kahramanların, unutulmayan gani gönüllü zâhidlerin, meşhur hatiplerin ileri geleniydi.

Deryadan İnciler

Edebin gerçeği samimiyet ve ihlâs sahibi olmaktır. Edebe riya karışabilir."

Şah-ı Nakşibend [kuddise sırruhû]

De gebedskalender

Bij de meeste moslims thuis hangt een kalender met datum en gebedstijden erop (zie foto 16). Dankzij deze kalenders kunnen ze bijhouden op welke tijden er gebeden moet worden. Daarbij moet ook goed gekeken worden naar de plaats waarvoor de tijden gelden (tussen Rotterdam en Enschede is bijvoorbeeld al weer een aantal minuten verschil). Tegenwoordig vindt men deze kalenders ook op speciale wekkers en via een app op mobiele telefoons. De gebedstijden zijn eigenlijk gebedsperiodes, variërend in duur van circa 1,5 tot enkele uren, afhankelijk van om welk gebed het gaat en in Nederland ook in welk seizoen, aangezien de tijden afhangen van de stand van de zon. Het is aanbevolen om het gebed zo snel mogelijk te verrichten. Op sommige gebedskalenders staan er voor iedere dag leerzame en inspirerende verhalen en teksten. Daarnaast staan er op sommige kalenders ook Koranverzen, overleveringen van de profeet Mohammed en verhalen over zijn metgezellen.

Kız: Gülçe Erkek: Şahadeddin

www.semerkandtakvimi.com

17

18

Het gebedssnoer (tasbieh)

Het gedenken van Allah gebeurt niet alleen tijdens het gebed. Moslims kunnen Allah de hele dag door gedenken. Dit gebeurt bijvoorbeeld na het gebed. Het gebedssnoer (**tasbieh**) is een hulpmiddel bij het gedenken van de 99 schone namen van Allah en het prijzen van Hem na het gebed door 33 maal *Soebhanallah* ('Heilig is Allah'), 33 maal *Alhamdoelillah* ('alle lof zij Allah') en 33 maal *Allahoe akbar* ('Allah is de Grootste') te zeggen. De tasbieh (zie foto 17, 18 en 19) wordt vaak gemaakt uit hout, maar er zijn ook gebedssnoeren die gemaakt worden van bijvoorbeeld olijfpitten, ivoor, parels of glas. Meestal bestaat een tasbieh uit 33 of 99 kralen (bij de laatste met na iedere 33 een andere kraal ertussen, zodat bij het tellen duidelijk is waar men is). Er zijn echter ook gebedssnoeren die uit 11, 100 of 1000 kralen bestaan.

Smeekbede (doea)

Een moslim kan zijn Schepper ook aanroepen in smeekbedes. In het Arabisch wordt smeekbede **doea** genoemd. Dit is een vorm van aanbidding. De profeet Mohammed heeft over de waarde van de smeekbede gezegd: 'Niets is nobeler bij Allah dan de smeekbede'. Een doea wordt verricht met de handpalmen naar boven gericht. Men kan deze smeekbede overal verrichten - op elke plek, elke tijd en in elke taal. Men kan dit met eigen woorden doen, maar er zijn ook aanbevolen smeekbeden voor specifieke situaties, zoals het huis in- of uitgaan, bij het eten, voor het slapen gaan, etc. Deze zijn in het algemeen overgenomen van het voorbeeld van de profeet Mohammed.

19

Bijzondere perioden, dagen en nachten

Islamitische jaarkalender

De Arabische term **hidjrah** betekent migratie. In de islamitische terminologie staat hidjrah voor de migratie van de profeet Mohammed en zijn metgezellen van Mekka naar Medina in het jaar 622 na Christus volgens de Gregoriaanse kalender. Het jaar waarin dit plaats had, werd in 638 uitgeroepen tot het eerste jaar van de islamitische jaartelling. Het islamitisch jaar telt 12 maanmaanden van ieder 29 of 30 dagen en is daarmee altijd 10 of 11 dagen korter dan het zonnejaar. Sommige dagen en nachten van het jaar hebben een bijzondere betekenis in de islam. Veel moslims brengen deze dagen en nachten met godsdienstoefeningen door, zoals reciteren uit de Koran, het verrichten van lofgebeden en vrijwillige gebeden, cadeaus geven aan kinderen en dierbaren en het delen van eten met de buren.

Asjoera is de tiende dag van de maand Moeharram, de eerste maand van islamitische kalender. In het kader van Asjoera vasten sommige moslims twee of drie dagen. Deze vasten is aanbevolen, niet verplicht. Aan deze dag worden verschillende gebeurtenissen toegeschreven. Zo werd de profeet Ibrahiem (Abraham) van het vuur gered, de profeet Yaqoeb (Jacob) ontmoette na jaren zijn zoon Yoesoef (Jozef) op deze dag, de profeet Ayyoeb (Job) genas van zijn ziekte, de profeet Moesa (Mozes) en zijn volk werden van de tirannie van de farao bevrijd en de Ark van Noach (Noeh) bereikte op die dag het vasteland. Tevens is op deze dag de profeet Isa (Jezus) geboren. Moslims herdenken al deze gebeurtenissen. In de Turkse traditie wordt er rond Asjoera een speciaal soort pap gegeten met dezelfde naam. Dit verwijst naar de overlevering dat de profeet Noeh (Noach) en zijn familie, toen het water van de grote vloedgolf zich begon terug te trekken, al het voedsel dat nog over was op de ark zouden hebben verzameld en daarvan een pap gemaakt. Ter nagedachtenis aan profeet Noach en als dankzegging aan Allah is de

20

gewoonte ontstaan om deze pap (zie foto 20) te maken en uit te delen aan burens, vrienden en kennissen. In de Marokkaanse traditie (in Marokko) gaan moslims op de dag van Asjoera de straat op en zingen zij religieuze liederen.

Mawlid an-Nabi/Mevlid kandili heeft plaats op de 12^e nacht van de maand Rabioel-Awwal. Dit is een bijzondere nacht waarin de geboorte van profeet Mohammed wordt gevierd en herdacht. In deze nacht wordt er in moskeeën en in huizen Koran gereciteerd, worden gedichten voorgedragen en liederen gezongen die de profeet Mohammed gedenken en worden er verhalen over hem verteld. Er zijn verscheidene werken (*Mawlid*) die de geboorte en het leven van de profeet Mohammed prijzen. In verschillende moslimculturen wordt de mawlid tevens gezongen op de overige bijzondere religieuze nachten en verschillende belangrijke levensmomenten zoals geboorte, besnijdenis en huwelijk.

Lailatoel Raghaib/Reghaib kandili: De eerste vrijdagnacht van de maand Radjab (de zevende maand van de islamitische kalender) wordt **Lailatoel Raghaib** genoemd. Allah geeft aan de gelovigen geschenken op deze nacht en vergeeft degenen die Hem in de nacht van Raghaib vereren. De smeebedes die in deze nacht worden gedaan worden geaccepteerd.

Lailatoel Miradj/Miradj Kandili: De 27^e nacht van de maand Radjab wordt de **Lailatoel Miradj** genoemd. Op deze nacht wordt de nachtelijke hemelreis van de profeet Mohammed herdacht. Tijdens deze reis werd de profeet eerst naar Jeruzalem gebracht op een wonderlijk dier en is hij vervolgens ook in de hemel geweest.

Lailatoel Baraah/Berat kandili: De vijftiende nacht van de maand Sjaaban (de achtste maand van de islamitische kalender) is de **Lailatoel Baraah**. Dit is een nacht van zuivering van zonden door berouw te tonen en vergiffenis te vragen aan Allah.

21

De vastenmaand Ramadan is zo bijzonder omdat moslims de hele maand vasten (voor meer informatie zie hierboven bij 'De derde zuil'). Verder bevindt de **Lailatoel Qadr/Kadir gedjesi** (de Nacht der Beschikking) zich in deze maand. Dit is de nacht waarin de Koran voor het eerst werd geopenbaard aan de profeet Mohammed. Van deze nacht wordt gezegd dat die beter is dan 1000 maanden. Het is overgeleverd dat het één van de oneven nachten in de laatste 10 dagen van de Ramadan is. Meestal wordt hiervoor de 27e nacht van de maand Ramadan aangehouden. De precieze datum is echter niet bij mensen bekend.

Het Ramadanfeest (Eid oel-Fitr/Ramazan Bayrami) wordt na afloop van de maand Ramadan gevierd. In de (Turkse) volksmond staat dit feest ook wel bekend als het **Suikerfeest**. Vroeg in de ochtend wordt het feestgebed verricht in de moskee en na afloop feliciteert men elkaar (zie foto 21). Vervolgens bezoekt men familie, vrienden en burens. Samen worden er allerlei heerlijkheden genuttigd. Men kleedt zich netjes aan en kinderen krijgen cadeaus.

22

Het Offerfeest (Eid oel-Adha/Koerban bayrami): Deze dag valt op de tiende dag van de maand Dzoel-Hiddjah, wanneer de periode van de bedevaart is voltooid. Dit wordt gevierd ter nagedachtenis aan de profeet Ibrahiem (Abraham), die bereid was zijn zoon Ismail (Ismaël) te offeren aan Allah. Een ram nam echter de plaats van zijn zoon in. Op deze dag wordt, mits men zich dat kan veroorloven, ter nagedachtenis aan deze gebeurtenis een dier geofferd, meestal een schaap (zie foto 22). Een deel van het vlees wordt door het gezin en de gasten gegeten en een deel wordt verdeeld onder de armen, burens en familieleden. Tegenwoordig laten veel moslims ook wel een dier namens hen slachten in armere landen en het vlees daar verdelen. Ook tijdens het Offerfeest staan moslims vroeg in de ochtend op om naar de moskee te gaan en het feestgebed te verrichten.

De vrijdag (Jaum al-Djoemah/Djoema gunu): Iedere vrijdag is voor moslims een belangrijke dag. Op deze dag komen moslims in de moskee bijeen en verrichten zij gezamenlijk het vrijdaggebed (**Salatoel-djoemah/Djoema namazi**). Door het gezamenlijk verrichten van het gebed (zie foto 23) krijgt vrijdag de waarde van een feestdag. Hierdoor wordt deze dag ook wel 'sayyidoel-ayyam' genoemd: de beste onder alle dagen. Het vrijdaggebed is het gebed op vrijdag dat normaal gesproken ten tijde van het middaggebed wordt verricht. Het is voor volwassen mannen in beginsel verplicht dit gebed met de gemeenschap samen, dus in de moskee, te verrichten. Voorafgaand aan het gebed houdt de imam een preek (*khoetbah*).

Rituelen bij levensgebeurtenissen

De geboorte

Bij de geboorte van een kind wordt de oproep tot het gebed (**adzan**) in het rechteroor van het kind zachtjes uitgesproken en in het linkeroor de **iqamah/kamet**. Dat is de oproep tot het gebed met toevoeging van een zin ('sta op voor het gebed'). Daarna worden er smeebedes gedaan. Tevens is het een van de belangrijkste taken van de ouders om zo snel mogelijk een naam te geven aan het pasgeboren kind. Het kind heeft recht op een mooie naam, met een goede betekenis. Andere rituelen bij de geboorte van het kind zijn in het algemeen sterk cultuurgebonden.

Besnijdenis (Khitan)

De besnijdenis (**Khitan/Sunnet**) is als ritueel begonnen met de besnijdenis van de profeet Ibrahiem (Abraham) op 80-jarige leeftijd. De islamitische besnijdenis werd tevens uitgevoerd door de profeet Mohammed en wordt nu nog steeds voortgezet door moslims. Het gaat daarbij om besnijdenis van mannen. Het is weliswaar niet verplicht, maar wel zeer sterk aanbevolen. De besnijdenis wordt in de islamitische traditie gevierd. Er worden snoepjes uitgedeeld aan kinderen en er wordt in dit kader ook een feest gehouden. Op een besnijdenisfeest komen familie en vrienden samen om een lekkere maaltijd te nuttigen en om het kind cadeaus te schenken. Soms wordt het jongetje ook bijzonder verkleed (zie foto 24). Er is geen voorgeschreven leeftijd voor de besnijdenis. Sommige ouders kiezen ervoor het al heel jong, als het jongetje nog een baby is, te laten doen. Anderen wachten juist totdat het kind het bewust kan meemaken.

25

26

Het huwelijk

Het huwelijk is een belangrijk onderdeel binnen de islam. Een van de doelen van het huwelijk is om een gezin te vormen, welke het belangrijkste onderdeel is van de samenleving. De islam moedigt het huwelijk sterk aan. Het gezin vormt immers de beste plaats voor een kind om op te groeien. Dit is van cruciaal belang voor de maatschappij. Het huwelijk in de islam heeft een aantal functies: ter wederzijdse steun en genegenheid van de partners; het beschermen van de kuisheid (seksualiteit is voorbehouden aan partners binnen het huwelijk); de voortplanting, waarmee het menselijk ras wordt voortgezet. Naast het burgerlijk huwelijk heeft er meestal ook een religieuze huwelijksviering plaats. Het huwelijk wordt gesloten door een imam in aanwezigheid van getuigen. De imam doet smeebedes voor het bruidspaar (zie foto 25). Er geldt in de islam een aantal voorwaarden voor het opmaken van een huwelijkscontract (**nikah**):

- Vrijwillige instemming van beide partners (als een van de partners niet instemt met het huwelijk, is het huwelijkscontract ongeldig – gedwongen uithuwelijking is in de islam dan ook niet toegestaan).
- De bruidsgift (**mahr/mehir**); het geschenk van de bruidegom aan de bruid. Het is verplicht voor de man om zijn aanstaande vrouw een bruidsgift te geven. Het is het recht van de vrouw, zij kan het uitgeven voor zichzelf. Wat en hoeveel dit is, moet in redelijkheid tussen de partijen worden overeengekomen. Vaak wordt dit uitgedrukt in een hoeveelheid geld en/of goud, maar het kunnen bijvoorbeeld ook dadels of zelfs kennis zijn.
- Het vaststellen van het huwelijkscontract (zie foto 26) in aanwezigheid van getuigen.
- Het bekendmaken van het huwelijk door mensen uit te nodigen – meestal gaat dit samen met het aanbieden van een feestmaal.

Welke vorm de huwelijksviering precies krijgt, is ook sterk cultuurgebonden. In sommige moslimlanden zijn de burgerlijke en religieuze huwelijksluiting

onlosmakelijk verbonden, in andere landen (zoals Nederland, maar ook bijvoorbeeld Turkije) worden deze apart gehouden. De meeste moslims kiezen in ieder geval ook voor een religieuze viering. Dit kan plaatshebben in een moskee, maar dat hoeft niet. Eigenlijk kan dit op iedere geschikte plaats worden voltrokken.

Ziekte

Gezondheid wordt in de islam gezien als een gunst van Allah. Daarnaast is ieder individu verantwoordelijk voor zijn/haar eigen lichaam. Het lichaam mag niet worden verwaarloosd. De profeet Mohammed heeft gezegd dat er voor elke ziekte een remedie is, behalve voor de ouderdom. Moslims ervaren ziekte als een periode van beproeving. Het geloof geeft tijdens perioden van tegenspoed in het leven steun, kracht en betekenis aan het lijden. De profeet Mohammed heeft gezegd dat er vijf plichten zijn die de moslim aan zijn moslimbroeder verschuldigd is, waarvan één het bezoeken van een zieke is. Het al dan niet herhalen van een bezoek hangt af van de situatie van de persoon die ziek is. Er moet immers ook rekening worden gehouden met de toestand van de zieke. Dit geldt ook voor de duur van het bezoek. De bezoeker moet niet te lang bij de zieke persoon blijven. De profeet Mohammed heeft tevens geadviseerd om de zieke te proberen op te vrolijken, goed nieuws van genezing te geven en op deze manier hem/haar gerust te stellen. Ook wordt geadviseerd om smeekbeden (doea) te verrichten voor de zieke. Wat betreft de praktische uitvoering van de godsdienst voor de zieke geldt de regel 'nood breekt wet': als iemand fysiek niet meer in staat is om verplichtingen van het geloof (zoals bidden, vasten) uit te voeren, heeft de zieke hiervoor vrijstelling.

De dood

27

De pijn en het verdriet van de naderende dood worden verlicht door het geloof dat de stervende naar het hiernamaals (**akhira**) zal gaan en dat de scheiding van dierbaren van tijdelijke aard is. Dit geeft hoop en moed. Zo wordt het geloof in deze tijden zelfs sterker. Er wordt met verdriet afscheid genomen van een naaste die overlijdt. Een moslim weet echter dat de dood de poort opent naar een andere wereld die oneindig is. Nadat iemand is overleden, heeft er een wassing van het hele lichaam plaats die wordt uitgevoerd door familie, verzorgenden of speciaal hiervoor opgeleide vrijwilligers. Het heeft de voorkeur dat de overledene binnen 24 uur wordt begraven; in de praktijk is dit soms moeilijk te regelen. Moslims worden liggend op de rechterzij met het gezicht richting Mekka begraven. In de islam geldt in beginsel eeuwige grafrust. Dat is in Nederland meestal nog niet mogelijk, ook niet op islamitische percelen van algemene begraafplaatsen. Mede daarom kiezen veel moslims er nog voor om in hun land van herkomst of dat van hun (voor)ouders begraven te worden, waar dat wel geldt. Nadat een moslim overlijdt wordt het begrafenisgebed (**salatoel-djanazah/djenaze namazi**) verricht (zie foto 27). Dit gebed bestaat voornamelijk uit een smeekbede (doea) voor een overleden moslim. Het is gebruikelijk om smeekbeden te verrichten voor de overledene, ter verlossing en vergeving. Hierna wordt de overledene begraven. Ook is het 'soennah' (dat wil zeggen: het voorbeeld van de profeet Mohammed) om begraafplaatsen te bezoeken. Het bezoek zal de bezoeker herinneren aan de dood en het hiernamaals. Bij het graf wordt *soerah Al Fatiha*, het eerste hoofdstuk van de Koran, als smeekbede voor de overledene gelezen.

Colofon

SPRAKELOOS GEVOEL

Zevendelig audiovisueel project
van Stichting Else

www.stichting-else.nl

uitgevoerd door Stichting Even
Anders, spiritualiteit in zorg

www.evenanders.nu

Tekst Islam:

Sinan Evsen, Platform INS

Redactie:

Marianne Vorthoren, SPIOR
en Yvonne Hermeler

Vormgeving:

Libertas Pascal, Utrecht

www.libertaspascal.nl

© Amersfoort, maart 2018

Wilt u iets uit deze toelichting
gebruiken? Dat kan, maar graag
wel met bronvermelding!

